

DEMOS MEDIA

Dijasporom jačajmo Hrvatsku – zaključak s osvrtnom na recentne događaje...

Objavio [DemosMedia](#) u 29. srpnja 2022. Tagovi Kategorija

NAJNOVIJE

FOTO: SCREENSHOT/YT

Kroz sam zaključak sažet ću odnos službene politike prema dijaspori, Hrvatima u Bosni i Hercegovini i hrvatskoj nacionalnoj manjini, s osvrtnom na Hrvate u Republici Srbiji i na neke recentne događaje. Dat će se i sud kao iskaz prihvaćanja ili poricanja samog sadržaja odnosa, uz afirmativne prijedloge.

Iako je odnos službene politike Hrvatske prema dijaspori godinama prolazio različite faze, a kroz istraživački i znanstveni dio doživio razne interpretacije, čini se da je tek sada ozbiljnije stavljen u središte zanimanja i potrebe djelovanja. Sami odnosi kretali su se od euforije i politike pomirenja domovinske i iseljenje Hrvatske u razdoblju obrane od velikosrpske agresije i stvaranja samostalne države, kada je dijaspora dala neprocjenjiv doprinos kroz materijalne,

Aktualno Crna kronika

Hrvatska Vijesti

VIDEO: Novi požar u Crkvenici, gasi ga i kanader...

9. KOLOVOZA 2022.

Aktualno Hrvatska

Politika Vijesti

Dramatične snimke: Ljudi bježe po cesti, is...

FACEBOOK

Pravila o privatnosti - Uvjeti

moralne, kulturne i političke potpore, do 2000. godine kada su veze u potpunosti prekinute. Razlozi ovakvih odnosa, kroz koje je bila razvidna i svojevrsna indiferentnost službene politike prema dijaspori mogu se sažeti u jednoj rečenici – Ne možete dati drugome ono što sami nemate. Drugim riječima, u vrijeme tranzicije, uslijed institucionalne prilagodbe, pokušaja građenja same političke kulture, odnosno promjene nasljeđenog ponašanja i sustava vrijednosti koji je i danas vidljiv, političkog utjecaja na gospodarstvo, velikog javnog duga, izostanka nacionalne identifikacije, domoljublja koje je poprimalo krivu konotaciju, izostala je i sama vizija budućih odnosa prema dijaspori, a posljedično je raslo i nepovjerenje dijaspore. Naravno, kroz sve ove godine govori se o puno složenijem odnosu i percepciji politike pa i same javnosti koja je imala sliku radikalne i polupismene dijaspore i dijaspore koja na izborima nema pravo glasa, posebno kada se uključe Hrvati iz BiH koji nisu dijaspora, iako se o ovom pitanju u javnom i političkom diskursu godinama vode rasprave koje se oslanjaju na različite definicije dijaspore. Ovakvu sliku i kritiku koja nije konstruktivna i na tragu diskurzivnog treba mijenjati na relaciji vlast-mediji-javnost jer, prije svega proizlazi iz nedovoljne informiranosti, neznanja i predrasuda koje onemogućuju i drugu točku gledišta.

S pozicije važnosti političke i gospodarske uloge dijaspore na globalnoj razini te činjenice da Hrvatska nema utjecaj na globalne promjene i globalno tržište, uključivanje dijaspore, kao ozbiljnog razvojnog potencijala na nacionalnoj i lokalnoj razini nije samo pitanje logike, već i potrebe. Dijaspore ima sposobnost iskazivanja otpornosti globalizaciji, u smislu znanja, vještina i tehnologije, ali je i protuteža današnjem iseljavanju te, na tragu istog treba, prije svega razviti kvalitetnu mrežu političkih i ekonomskih odnosa koji će biti trajni i na kojima će se graditi budućnost. Za navedeno je potrebno mapiranje dijaspore po zemljama kako bi se prikupili svi relevantni demografski i društveno ekonomski podaci, od podataka o dobi, spolu, obrazovanju, ekonomskom profilu do samog tržišta. Nakon navedenog procesa može se započeti i sa aktivnostima.

Polazeći, također od osnovne postavke važnosti ljudske populacije u kontekstu društvenog djelovanja, kompleksne iseljeničke i migracijske problematike te činjenice da na globalnoj razini pa tako i u Hrvatskoj stanovništvo stari, potrebno je stvoriti jasne strategije i koncepte odgovora, odnosno „cementirati“ gospodarske dobitke jačanjem produktivnosti te usvojiti fiskalno održive sustave potpore starosti. Sve su to izazovi na koje Hrvatska mora odgovarati i tražiti rješenja koja leže i u jakoj povezanosti sa dijasporom.

Unatoč ostvarenom napretku, bez aktivnog uključivanja dijaspore u politički i gospodarski život Hrvatske, bez stvaranja dijaspore kao živog dijela koji će sudjelovati u donošenju odluka, teško će se ostvariti kvalitetna i dugoročna suradnja. Jedan od načina je izravno uključivanje dijaspore u samu strategiju razvoja Hrvatske te omogućavanje da kroz izmjene Ustava i Izbornog zakona budu izabrani u Hrvatski sabor.

Za sve navedeno, potrebno je promijeniti samu paradigmu, odnosno redefinirati odnos prema dijaspori u kontekstu realnosti koja ulazi u samu bit, konceptualnosti koja definira sadržaj odnosa te stvaranja povjerenja vjerodostojnosti i transparentnosti službene politike. Bez snažne političke volje i detektirani ljudski, financijski i infrastrukturni resursi i potencijali, prednosti i slabosti, neće biti dovoljni za jače povezivanje s dijasporom i stvaranje sveobuhvatne politike.

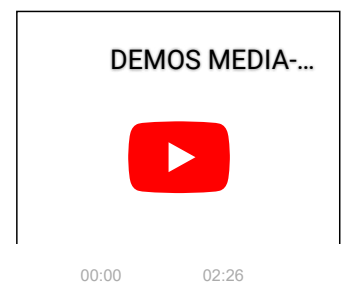
I samo pitanje odnosa službene politike Hrvatske prema Hrvatima u BiH prolazilo je kroz faze, od nadmoći i dominantnosti, do faze indiferentnosti i zanemarivanja ustavne dužnosti, a u konačnici i samog izostanka domoljublja.

Godinama službena politika nije imala jasnu vanjsku politiku i strategiju pa se s jedne strane kroz retoriku naglašavao interes jedinstvene BiH, a s druge otvarao prostor sumnji da nije u potpunosti za cjelovitu BiH. Ovakva retorička i dijalektička sredstva za postizanje cilja, međunarodnu politiku i javnost dovodi u zabludu. I nedavna rezolucija u Bundestagu kojom se Hrvatska, zajedno sa Srbijom poziva na distanciranje od separatističke politike u BiH na neki način potvrđuje navedeno.

U kontekstu Daytonskog sporazuma u kojem je Hrvatska kao supotpisnica dužna pratiti i osigurati provođenje istoga, izostale su aktivnosti i rješenja te pokušaji utjecaja na međunarodnu zajednicu, u trenutcima kada su se ugrožavala prava Hrvata kao konstitutivnog rada.

NAŠ YOUTUBE
KANAL

KOLUMNNE

[Aktualno](#) [Hrvatska](#)

[Kolumne](#) [Politika](#)

[Vijesti](#)

**Dijasporom
jačajmo
Hrvatsku !
Odnos prema
Hrvatima u
Bosni i
Hercegovini, s
osvrtom na
Hrvate u
Republici
Srbiji....**

Neke pozitivne promjene danas su vidljivije kroz aktivnosti službene politike, posebno na posljednjem summitu u Bruxellesu, gdje se predsjednik Vlade posebno založio za BiH te kroz hrvatske zastupnike koji u Europskom parlamentu ukazuju na potrebu uspostave jednakopravnosti svih konstitutivnih naroda te sugeriraju određena rješenja.

Gospodarska, kulturna zdravstvena, obrazovna, socijalna financijska potpora Hrvatima u BiH je kontinuirana i važna, posebno kada se govori o strateškim projektima, no ne i dovoljna, uzimajući u obzir dugotrajnu krizu u BiH, svu složenost i ozbiljnu podijeljenost društva te činjenicu da je dolazilo do postupnih promjena u izbornom zakonodavstvu BiH koje su dovele do narušavanja konstitutivnosti i jednakopravnosti hrvatskoga naroda.

Budući da teško mogu utjecati na donošenje političkih odluka od vitalnog nacionalnog interesa, Hrvati u BiH su najveći gubitnici. Postojećim Izbornim zakonom zakinuti su za legitimno pravo odlučivanja o svom legalnom predstavniku i dovedeni u situaciju da jedan konstitutivni narod bira predstavnike drugog konstitutivnog naroda. S druge strane, treba napomenuti i da su i sami hrvatski političari u BiH bili razjedinjeni, mijenjali svoj stav oko ustavno-pravnog uređenja države te da su nerazumnim i neodgovornim postupcima, stavljajući osobni interes ispred općeg i zajedničkog pridonijeli neravnopravnom položaju Hrvata.

Ni sama međunarodna zajednica u BiH sve ove godine nije iskazala jasan koncept reformi za rješavanja krize niti je jasno pokazala potrebu institucionalne jednakosti Hrvata. Tvrdnju, unutar rasprava, argumenata i logičkog zaključivanja kako ista ne poznaje dobro BiH teško je logički opravdati, ali postoji onaj dio koji govori da zapad ne zna što učiniti sa protektoratom, kao sredstvom kojim bi se trebao osigurati pravni poredak. Međutim, posljednji potez visokog predstavnika Christiana Schmidta o izmjeni Izbornog zakona i Ustava Federacije BiH kojim bi se zaustavilo preglasavanje Hrvata i omogućilo funkcioniranje u Federaciji BiH daje optimizam da se odstupa od uobičajenog djelovanja, iako iskustvo govori o oprezu i činjenici da preuranjene ocjene nisu uvijek dobre. Kada se govori o pojmu međunarodna zajednica treba imati u vidu da se isti različito definira i shvaća.

Optimalno rješenje za BiH leži u multietničkoj suverenoj državi, odnosno političkoj volji domaćih političara i postizanju zajedničkog dogovora oko pravnog uređenja države i jednakopravnosti Hrvata, Bošnjaka i Srba. I samo pristupanje BiH kao punopravne članice EU zasigurno bi pridonijelo smanjenju političkih tenzija i uređenju pravne države, no čini se da je pred BiH još dalek put, imajući i u vidu da je EU nerijetko razjedinjenja te da nema volje i moći za ozbiljne promjene, iako se na bruxellskom summitu pojavio tračak nade da bi uskoro BiH mogla slijediti Ukrajinu i Moldaviju, uz preduvjet provođenja ključnih reformi, posebno oko ustavne reforme i izbornog zakona. Da li se navedeno može dovesti u korelaciju s posljednom odlukom visokog predstavnika o promjeni Izbornog zakona i Ustava Federacije BiH, ostaje za vidjeti.

Hrvati u BiH sa sadašnje pozicije bez pomoći Hrvatske, njenih mogućnosti i jasno definiranih mehanizama te činjenice da se polako osnažuje na međunarodnom planu, teško će riješiti probleme i čini se, da je za sada vjerojatnije iseljavanje i traženje rješenja za vlastiti život izvan BiH.

Pitanje nacionalnih manjina je složeno, a sam položaj je različito uređen u pojedinim državama pa tako i položaj Hrvata kao autohtone manjine koja živi na području današnjih dvanaest europskih država (Austrija, Bugarska, Crna Gora, Češka, Italija, Kosovo, Mađarska, Sjeverna Makedonija, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Srbija). U svim zemljama osim Slovenije, Bugarske i Sjeverne Makedonije s kojom je potpisan bilateralan sporazum o zaštiti nacionalnih manjina, Hrvati su priznati kao nacionalna manjina. (Središnji državni ured za Hrvate izvan RH).

Sama činjenica da na međunarodnoj razini godinama nema precizne i općeprihvatljive definicije manjine te da u EU izostaje jedinstven model ostvarivanja prava istih, na neki nači implicira i sam stav prema manjinama. Međunarodne institucije, s jedne strane pokušavaju pitanje nacionalnih manjina staviti u svoju nadležnost, prije svega u zaštiti ljudskih prava, a s druge strane vrše pritisak na manje zemlje (iako puno veći i dugotrajniji problemi postoje u drugim puno većim europskim državama) te instrumentaliziraju nacionalne manjine s ciljem ostvarivanja strateških interesa na određenom području. (Siniša Tatalović, Europski modeli ostvarivanja prava nacionalnih manjina).

Bez obzira na navedeno, sam odnos prema manjinama je, prije svega izraz demokratskičnosti, gdje Hrvatska u odnosu na druge zemlje, uistinu prednjači.

U kontekstu međunarodnih odnosa, manjine mogu igrati vrlo važnu ulogu u stvaranju dobrosusjedskih odnosa. Međutim, ova činjenica ne nailazi na plodno tlo kada govorimo o Hrvatima u Srbiji, prije svega zbog kompleksnog odnosa između Hrvatske i Srbije, tako da i svaki istih, metaforički rečeno udara o zid.

Iako su napravljeni određeni pomaci u poboljšanju položaja Hrvata, s naglaskom na posljednji, kada je u novom sazivu Narodne skupštine Srbije izabran čelnik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Tomislav Žigmanov, Srbija i dalje Hrvatima odriče pravo na jednakost. Navedeno, u osnovi pokazuje kako ne postoje zakonski okviri koji će zaštititi čovjeka pa tako i nacionalnu manjinu, ako ne postoji politička volja u kojoj diskriminacijska politika neće nalaziti svoje mjesto. Pritisci na Hrvate u Srbiji, širenje straha i medijska blokada i dalje su prisutni, stoga ne čudi da Hrvati nisu integrirani u društveni i politički život Srbije. S druge strane ovakva segregacijska politika nameće asimilaciju i odustajanje od identiteta kao jedino rješenje, iako je asimilacija pitanje slobodnog izbora.

Ako povučemo paralelu između politike pristupa Srbije prema srpskoj manjini u Hrvatskoj, ista stalno nameće to pitanje. Ovakav pristup je većinom u funkciji stalnog podizanja političkih tenzija, čemu svjedoči i zadnji potez predsjednika Vučića oko nenajavljene posjete Jasenovcu i Pakracu te govori i o tome kako uspostava demokratskog sustava traži novu svijest koja će proizaći iz te iste demokracije.

Činjenica je, da je službena politika Hrvatske, posebno u posljednje vrijeme kroz razne programe i projekte potpore, sve učestalije kontakte i susrete te kroz moralnu potporu, u smislu da su u potpunosti dio hrvatskog naroda dala značajan doprinos jačanju položaja Hrvata, međutim bez jasno definirane strategije koja će uključivati i sve specifičnost pa i korekcije hrvatske diplomacije u Srbiji koja je izlazila iz diplomatskih okvira, na što je više puta i upozoravano, sve navedeno neće biti dovoljno u zaštiti prava Hrvata u Srbiji.

U kontekstu navedenog Hrvatska bi trebala biti politički angažiranija u svojim zahtjevima i zaštititi prava Hrvata, koristiti i svoj sve veći međunarodni ugled te se pozivati na međunarodne i europske instrumente zaštite manjskih prava, iako iste ne utječe na odredbe nacionalnog zakonodavstva. Jer, kako je izjavila predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji Jasna Vojnić: „Čim netko dođe, čim su leđa Republike Hrvatske tu, odmah je situacija drugačija. Isto tako, ako se dogode napadi ili pritisci i RH stane iza nas, pritisci se smanje.“

S obzirom da hrvatska javnost nema dovoljno informacija o hrvatskim manjinama izvan Hrvatske pa tako i o Hrvatima u Srbiji, i politika i mediji bi trebali navedeno promijeniti, posebno imajući u vidu politiku Srbije koja još uvijek nije na tragu pomirenja i mirnog života, na što se, uostalom i obvezala te da istoj nedostaje politička volja kako bi ubrzala bolji položaj Hrvata u Srbiji. Treba, također češće i bez ikakve dvojbe isticati i pozitivne priče te same aktivnosti Hrvatske u poboljšanju položaja Hrvata u Srbiji.

Zaštita nacionalnih manjina sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u oblast međunarodne suradnje. Načelo i reciprocitet u učinkovitom sudjelovanju nacionalnih manjina u javnom životu ogledalo je demokracije i neprihvatanja diskriminacije.

Piše: Snježana Nemeč- demos media

**OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKÉ IZVRSNOSTI
AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE**